

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sponsvs Sangvinvm

Zachmoorter, Michiel

T'Antwerpen, [1641]

Meditatie.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35954

MEDITATIE.

Bereydinge ofte preparatie, die
mach dienen niet alleen tot
dese, maer oock tot alle ande-
re Meditatie.

*Dit is het eerste deel vande
Meditatie.*

NAdemael dat om bequame-
lijck te bidden noot saeckelijck
is te weten (mijn ziele) aen wien
ghy gaet spreken / te weten aenden
almoghenden Godt / ende waer-
om / ende wie ghy zijt / soo en konde
dat niet beter bekennen dan ober-
legghende sijne onspreekelijcke
grootheydt ende moghentheydt /
ende ter contrarien uwe clep-
heydt / snootheydt / ende verhoor-
pentheydt. Maer om dat hy dat
onbeprijpelyck licht is daer wy
niet den verstande niet toe en kon-
nen gheraken / laet ons daer toe
eenen trap nemen om daer eene
clepne kennisse af te crijghen /
den welcken sal wesen het ober-
dencken

inden Hof van Olivet. 1. statie, 5

dencken van u cleynhepdt gheleken wesende by de gheheele wereldt / by de groote locht / by den wijden Hemel / die al maer Godts creaturenen zijn / die hy met een werck van synen wille duysentmael schoonder ende volmaeckter can maecken / ende soo sult ghy u cleynhepdt by hem gheleken / een lutsken beghinnen te ontdekken.

Men dien grooten Godt / cleyn berwozen creature gaet ghy dan spreken / mijn ziele / ghy segghe ick / die dien almoghenden Heere soo dickmael berttoozent ende vergaemt hebt / die ghy nochtans soo van doen hebt / dat ghy naer ziele noch lichaem niet eenen ooghenblich en soude comen leven / sonder sijne gheduerige hulpe ende onderstandt / 't welck in u moet veroorzaecken een diepe ootmoedighhepdt / mistrouwen ende versmaethepdt van u selven / die de aldermoetsaekelijckste bereydinge is tot het ghebedt.

De redenen waerom ghy hem

6 Den Bloedigen Bruydegom

gaet bidden / moghen beelderhan-
de wesen / van uwent weghe / ende
een principale van sijnent weghe :
want van uwent weghe ghy hebt
hem van doen / ghy en condit son-
der hem niet / noch verghedenisse
van sonden / noch eenighe deught/
gratie / noch glorie vercrighen /
jae noch eten noch leven / noch iet
goets hebben. Maer de princi-
paelste reden is van sijnent we-
ghe / om dat hem gheen aengena-
mer saecke en can gheschieden dan
dat den mensche hem comt te
bidden / ende inwendigh met hem
becommert te wesen / waer dooz
hy comt als met sijne Goddelijc-
ke Majesteit kennisse te maecken/
ende soo begint hy van hem ver-
licht ende van sijne liefde (eer hy
dat meynt) ontsteken te worden.
Ende want den mensch niet en
weet / hoe / wanneer / ende in wat
maniere hy tot dese Goddelijcke
liefde comen moet / jae om dat den
wegh die derwaerts leydt / t'eene-
mael is verschillende, van al dat
hy soude comen ghepeusen / daer-
om

om den besten middel om wel te
bidden is / dat hy al d'andere re-
denen vergetende / gheen ander op-
sicht / nochte waerom en neemt /
als hy gaet bidden / dan alleene-
lijck om daer in den liefsten wille
van sijnen Godt te doen / van
wiens wille den mensche moet
hem laten leyden / waer / hoe / ende
in wat maniere dat sijne Godde-
lijcke Majesteit belieben sal / waer
door sal gheschieden dat als hem
Godt sal laten vallen in verstroyt-
hepdt / onsmackelijckhepdt / ofte
doxrichepdt / duerende sijn ghebe-
den / jaе oock in andere tijden / dat
hy niet alles seer wel sal te vze-
den wesen / als hebbende het ghene
dat hy aldermeest is soeckende /
te waten het volbrenghen van den
liefsten wille Godts / die dick-
maels veel meer is dat wy ghee-
nen smack ter wereldt en condon
in ons ghebeden crighen / dan dat
wy veel beboeelijcke debotien
souden smacken / al is't nochtans
dat een mensch moet sijne nee-
stichepdt doen / om van sijnent

8 Den Bloedigen Bruydegom

weghe gheen oorzaecke van't ber-
flauwen van alsulcke devotie al
willens te gheben / ende als hy die
ghegeven soude hebben / moet noch
te vreden wesen / van Godt met
dese doirighepdt ghestrafft te
worden.

Daerom suldy dit vooz eenen
generalen reghel altydts in alle
uwe ghebeden houden / dat als
ghy sonder troost / smaeck / devo-
tie / ofte indachtighepdt u vinden
sult / dat ghy alsoo gherust blijft
met het volbrenghen des Godde-
lijcken wille / al oft ghy al den
troost des wereldts hadt / ende sult
alleenelijck pooghen al den tijdt
uws ghebedts in die ghelaten-
hepdt ober te brenghen / want al
en dede ghy niet anders dan al-
leenelijck altoos segghen : Heere
uwen wille moet in my gheschie-
den; oft al en pepfde ghy dat maer
gherustelijck al den tijdt / 'tselbe
ghepeps oft woorden vernieu-
wende oft behoudende / weet dat
ghy veel senghenamer ghebedt
doen soudt / al hadt ghy met veel
ber-

verstroopheden ende tentateen ver-
bochten gheweest / dan oft ghy al
die debotien hadt ghehadt die u
herte soude moghen wenschen.
Want daer moeten al u medita-
tien/affectien/en aspirasien eynden
metter tijdt / dat ghy in gheen an-
dere saecke en sult meer voldoe-
ninghe vinden / dan in u stillekens
te houden sonder besonder ghe-
pepns ofte affectie voort te
brenghen inde tegenwoordigheyt
Godts / waer in u ziele meer vol-
doeninghe sal trijghen / dan in al
u voorgaende Meditationen / al ist
dat u natuere u sal qualijck dat
laten gheloooven ghelijck u in mijn
Bypdegoms Beddeken gheleert
sal worden / 't welck als Godt sal
laten gheschieden houdt u daer
mede wel te vreden / ende blijft
gherustelijck in een minnelijcke
ghenegenheyt tot dat onbekent
onsprekelijck goet / dat Godt is /
welcke lieffelijcke ghenegenheyt
u als-dan sal ghegheben worden /
sonder op dien tyt u te quellen om
te mediteren / al duerde dat uen /

10 Den Bloedigen Bruydegom
jae daghen lanck/ want het altydts
meer ende meer groepen sal.

Dese voorseyde bereydinge ofte pre-
paratie behoort gy te doen voor al uwe
meditatie met een oog-merck op de
grootheyt Godts ende u cleynheyt ge-
slagen, rechtende also puerlijck u mey-
ninghe als hetu moghelijck sal wesen,
dan in u ghebedt anders niet te soeckē
als het volbrenghe van sinen liefsten
wille in al dat hy u sal leren overcomē:
'twelck ghy altyts moet vernieuwen,
als ghy duerende u ghebedt verdrietig
oft swaer soudt worden om dat u de ure
te lanck valt, openbaer teecken dat gy
meer den troost soeckt dan sinen lief-
sten Wille, die u begheert als dan met
die quellinge te besoecken, waerom
ghy dan u meyninghe moet wederom
terstont sonder geveynstheyt rechten,
ende sinen liefsten wille omhelsen,
ende daer mede ghelijck blijven.

HISTORIE.

Tweede deel der Meditati.

De bereydinghe ghedaen heb-
bende overdenckt / Christen
ziele/ hoe Christus Jesus hebben-
de nu sijne laetste avondmael ghe-
houden

houden / en sijn **H.** Lichaem / ende
 dierbaer Bloedt ons tot een testa-
 ment ghelaten / is ten eynden upt-
 den huysse ghegaen naer het Hof-
 ken van Gethsemani / om aldaer
 te bidden volghens sijne ghewoon-
 te ; ende daer zijnde heeft begonst
 bedrucht / bedroeft / ende vernaut
 te worden / in sulcker droeghe / dat
 hy sijne discipelen seyde / dat sijn
 ziele bedrucht was totter doot ;
 ende scheidende vande selve Dis-
 cipleen / om sy-selven desen troost
 van hun gheselschap te ontnemen /
 vallende op sijn aensicht ter aer-
 den / heeft sijn ghebedt begost met
 een onspreeckelijcke weemoedig-
 heyt / segghende aldus : Vader / is
 moghelijck / dat desen kelck vooz
 by gae / sonder dat ick dien drinc-
 ke / niet te min niet mijnen wille /
 maer den woen moet gheschie-
 den ; welke woorden hebbende
 tot driemael ghesproken / ende noch
 langhe daer naer ghebeden / ken-
 nende dat den wille sijns Vaders
 was / dat hy soude sterben ende
 soo afsgrifelijcke een doode / hem sel-

12 Den Bloedigen Bruydegom

den overweldighende om die ghe-
willighlyck t'aenbeerden / soo heeft
sijn teer ghebenedijdt lichaem daer
af soo gheschroomt gheweest / dat
het overgoten wesende met on-
sprakelijke perse / ancr / ende be-
nautheydt / beghonst heeft niet al-
leene te schudden ende te beben /
maer oock soo overbloedelyck te
sweeten water ende bloedt / dat
het selve was loopende ende
bloepende op der aerden.

Consideratie oft over-legginghe
van't mysterie.

Derde deel vande Meditatie.

Christen ziele die dese drucke-
lijcke Historie nu zijt siende /
ende dese noot ghehoorde droef-
heydt zijt aenmerckende / waer
door een mensch soo bedroeft
wordt / dat hy comt te schudden
ende te beben / jae bloedt in over-
bloedicheydt te sweeten / rijst in u
gheen begheerte om te weten
wie desen mensch is / ende wat
reden dat hy mach hebben om soo
onghehoorde droefheydt te ma-
ken?

ken? Ick en twijffele niet dan ja; maer oft ick u seyde dat desen u seer naer bestondt / van u naeste / niet alleene maeghschap / maer oock vrienden waere; hoe be-
 ancxet ende in wat pijn soude ghy u binden om seker te weten oft dit uwen beininden Vader wel soude kunnen wesen / die u het le-
 ven heeft ghegheben / oft u wen broeder / die in een lichaem met u heeft gheleghen / oft semant van u beste vrienden / om al u beste te doen om hem van dese sijne on-
 sprekelijcke droefheyt te vertroo-
 sten. Maer oft ick u daer op booz-
 andtmoorde gabe / dat hy u veel naerder bestaet / dan uwen Vader / ende dat ghy meer obligatie tot hem hebt / als aen uwe Moeder / ende hem meer schuldich zijt dan aen uwen Coninck. Wien suldy moghen peysen dat wesen magh aen wien ghy met soo groote schuldt / liefde ende obligatie ver-
 sonden zijt / om hem eenigh so-
 laes in dese sijne uperste droef-
 heyt aen te doen? Ick sal't u seg-

14. Den Bloedigen Bruydegom

gen/ o Christen ziele/ maer en ver-
schrikt niet: Desen mensch die
ghy soo desolaet siet / is Christus
Jesus uwen Salighmaker / 't is
den Heere van alle de werelt / 't is
die u het lichaem / ghesontheydt /
leben / den kost / ende daer en boven
oock die edele ziele heeft gheghe-
ben / jae 't is den sone Godts / aen-
wien ghy al schuldich zijt dat ghy
hebt / die ghy soo bedroeft ende
mistroosigh siet. En indien ghy
noch daer-en-boven my vraeght ;
Hoe soude dat konnen gheschie-
den / dat den Salighmaecker des
wereldts soude in quellinghe val-
len / ende hoe den gheenen die de
Enghele / ende de Heylighen in-
den hemel verlijdt / soude comen
soo bedroeft worden op der aer-
den / hoe den onbewegheliicken
Godt soude soo ombanghen kon-
nen wesen met die passie der
droefheydt / dat hy in sijn tranen /
ende bloedigh sweet gheboasschen
soude konnen zijn ? Soo sal ick u
segghen / dat hy hem dese cranck-
heydt ende droefheydt heeft ghe-
willigh

willigh onderwozpen om een van
sijn slaven te verlossen / die hem
verbolght hadde / den welcken
moeste met veel swaerder droef-
hepdt ende tozmenten ghestraft
worden ; wat dunckt u van sulck
een excess ende overbloet der lief-
den / ende vande obligatie deser
slave ? Maer ick segghe u noch
meer : Ghy zijt dese slave selve die
hem dese droefhepdt hebt veroorz-
saecht / dese tranen doen stozten /
dit bloedigh sweet doen upber-
sten / als hy comt t' overdencken
die onlijdelijcke tozmenten die hy
gaet lijden om u te verlossen van
de pijnen die ghy dooz uwe son-
den selve verdient hebt / ende dat
sijn lijden veel onverdzaeghelijc-
ker maecht / is / dat hy siet het
cleyn werck / dat ghy maecht van
alle sijn tozmenten / nademael dat
ghy hem soo dickmaels noch comt
te vergrammen.

16 Den Bloedigen Bruydegom

Affectie ofte verweckinghe vanden
wille tot berouw der sonden.

Vierde deelder Meditatie.

IS dat waer ! ben ick dan ! **O**
Godt ! **O** Schepper des we-
relts ! **O** goetheydt ben ick die u
al dese droef heydt aendoe ! **O** goet-
heydt ! wie sal wateren gheben aen
mijn herffenen / ende traenen aen
mijn ooghen / ende ick sal sonder
ophouden weenen ? **O** onsaligh /
ongheluckigh mensch / wiens son-
de soo swaer / wiens boosheydt soo
groot / wiens ondianckbaerheydt
soo onberdzaeghelijk is / datse
Godt in droefheydt / anert ende
lijden brenghet ! Wat straffe can
bequaem wesen aen't misdact
van een kind / dat sijn Vader doot /
sijn moeder vermoort / sijnen broe-
der doozsteecht / sijnen Coninck
beraet ende onteert ? gheene voor-
waer. Wat straffe ben ick dan
woerdigh ! ick stinckende mensch /
die teghen u / mijn alder-goedertie-
renste Vader / die my het leven
ghegheben hebt / soo dickmaels
geson-

ghesondicht hebbe / dese doodelijc-
he droef heydt hebbe veroorzaect /
ick verwoopen aertwozinken / die
van u Almoghenden Schepper
mijn wesen hebbe ontfangen / ende
met het selve u gheboden over-
treden : ick stof der aerden / die u
mijnen eeuwighen Godt soo dick-
maels onteert hebbe / ende u beeldt
dat ghy in mijn ziele hadt ghe-
stiert / verradelijck den dupbel
hebbe in handen ghegheben / ende
door sonde gheschonden. De hel-
le en heeft gheen tozmenten / die
my naer mijn verdiensten ghe-
noech sonden konnen straffen /
noch de dupbels en hebben gheen
woezthepdt ghenoech om u van
my te waken. Ende dit niet-te-
genstaende / soo hebt ghy noch pa-
tienten met my : soo verwacht ghy
my noch tot veternisse : soo ver-
maent ghy my noch tot berouwen
mijnder sonden / o onspreekelijcke
goethepdt ! jae dat meer is / om dat
ick gheen berouwen en hebbe / soo
wilt ghy u bedroeben ; om dat ick
niet en wille eens versuchten / soo

smilt

18 Den Bloedigen Bruydegom
smilt ghy in traenen; om dat ick
coud blijbe als een ijs / soo perst
die hitte der liefden upt u Hely-
lich lichaem dat bloedigh sweet,
Houdt op Heere / houdt togh op /
Cessent oculi tui a lachrymis, en
wilt niet meer weenen / ick ben
die ghesondicht hebbe / het staet
my toe te weenen; ick hebbe die
schuld ghemaect / ick behoordese
te betalen: de reden en laet niet
toe / dat den onnooselen booz den
beschuldighden / den Vader booz
den Sone / den Coninck booz de
slave / Godt booz den mensche
soude hem bedroeden oft comen
te lyden. Houdt doch op o goeden
Vader / o goedertieren Godt / en
wilt toch niet meer schreyen /
want ghemercht dat u droef hepdt
spruyt booz het aensien van mijn
versteentheydt / soo hebby reden
van u wat te troosten / aenghesien
dat ghy mijn ziele beroert hebt
met een waerachtigh berouwo
mijnder sonden / waer booz ick die
versaecte ende versoeye upt den
grond mijns herten / van de selve u
gotmoe-

goetmoedelijck vergiffenisse bid-
dende / want sy my oprecht leet
zijn / jae soo leet hem inden Vader /
dat ich liever alle pijnen soude lij-
den / dan noch uwe goetheydt in't
minste al willens vergrammen:
gheeft my doch den tijdt ende de
gratie van die te biechten ende
vooz de selve penitentie te doen /
ende my oprechtelijck te gaen be-
teren : want ich nu vooz al adieu
segghe aen alle sonden / ende die
meer vreesse als de doodt / naer
datse sulck een droefhepdt / jae de
doodt hebben aen mijnen Sallich-
maker veroorzaeckt / wiens droef-
hepdt ich meer achte dan alle de
tozmenten / die ich daer vooz ver-
dient hadde / oft de glorie die ich
daer dooz verlozen hadde. Sterckt
o Heere dit berouwt in mijn herte
dat ghy my ghegheben hebt / op
dat het selve in my mach groepen
totter doodt / ende verandert wor-
den in een waerachtighe liefde.

Onderhout u selven in dit berouwt
met uwen Sallghmaker sprekende
want het selve hem seer wel behaegt

D E N